

in Christo non fuisse primam nec secundam servitutem, cum nec peccato fuerit obnoxius, nec jure belli, emptione, aut redemptione Deo acquisitus.

Unde solum difficultas est de tertia; plures enim ex Recentioribus negant Christum, ut hominem, posse dici servum Dei, servitutem naturali; id vero affirmant Thomistæ, cum Suarez, Valentia & aliis. Verum hæc difficultas tandem reducitur ad quæstionem de modo loquendi, ut notavit Suarez:

nam certum est, utriusque sententiae Authores convenire in duobus, de quibus nemo potest ambigere. Omnes enim concedunt, Christum, ratione humanitatis, esse à Deo essentialiter dependentem, eique subiectum, subindeque Deum posse ad libitum de illa disponere. Nullus etiam negat, humanitatem Christi, ratione unionis hypotheticæ, communicare in bonis & honoribus cum Deo, cum in ea sint omnes thesauri gratiæ & sapientiæ, & adoretur cultu latræ, sicut Deus, & ad dexteram ejus in celis sedeat. Solum ergo difficultas & controvergia est, an ratione talis dependentia & subiectio, humanitas Christi serva dici possit, & ratione illius Christus depominari servus, servitutem naturali? An vero ultra illam dependentiam & subiectio, requiratur negatio communicationis cum Deo in bonis, honore, & sede, quæ cum Christo ut homini non conveniat, verè & propriè servus Dei, servitutem naturali, dici non poterit? Pro resolutione.

2. Dico breviter, ad servitutem naturalem non requiri essentialiter negationem communicationis in bonis, honore, & sede, sed sufficere dependentiam essentialiam creaturæ à Deo in esse, fieri, & conservari, subindeque Christum, et si in bonis & honoribus cum Patre communicet, verè & proprie posse dici servum ejus, servitutem naturali.

Probatur primum ex D. Thoma huc art. 1. in corp. ubi ait naturam humanam ex sui conditione habere triplicem subjectionem ad Deum; unam secundum gradum bonitatis convenientis Deo per essentiam, naturæ humanae per participationem; aliam quantum ad Dei potestatem, prout scilicet subiecta est operationi divinae dispositionis; tertiam quoad operationem, prout obediens illius mandatis.

Et loquens de secunda subjectione, subdit: *Et hoc est subiectio servitutis, secundum quam omnis creatura Deo servit*: Ergo censet fundamentum servitutis naturalis creaturæ ad Deum, non esse aliud, quam dependentiam illius à Deo in esse & operando.

3. Ratio etiam id suadet: nam per hoc solum quod creatura rationalis sit Dei, ita ut possit illa uti in quoque usus, absque injuria, salvatur quidquid ad servitutem naturalem requiritur; cum per hoc solum salvetur in Deo ratio perfecti dominij, cui respondet servitus naturalis in creatura: Sed per hoc solum quod creatura dependeat in esse, fieri, & conservari à Deo, taliter Dei est, ut possit de illa facere quidquid sibi placuerit, absque illa ejus injuria: Ergo per hanc solum dependentiam creaturæ à Deo, servitus naturalis creaturæ ad Deum salvatur.

Confirmatur primum, Servitus legalis excludit amicitiam cum domino, filiationem adoptivam, & jus ad dominum hereditatem; & tamen servitus naturalis ad Deum, cum amicitia ad ipsum, & cum filiatione adoptiva, jureque ad hereditatem, comparsibilis est, ut constat in sanctis, qui licet sint servi Dei, servitutem naturali, tamen sunt ejus amici, & filii adoptivi, subindeque illius heredes, juxta illud ad Roman. 1. *Si filii, & heredes*: Ergo pariter, quamvis servitus legalis petat negationem communicationis cum domino, in bonis, honore,

& sede, servitus tamen naturalis, hujusmodi negationem non exigit.

Confirmatur secundum: Cum servitute legali non compatitur relatio maternitatis, mater enim nequit esse serva filii, servitutem legali, & tamen servitus naturalis ad Deum, cum Dei maternitate compatitur; etenim Beatisima Virgo Mater est Christi, & simul illius serva, servitutem naturali, ut ipsam de se profitetur Luca 1. dicens: *Ecce ancilla Domini*: Ergo pariter, quamvis servitus legalis excludat communicationem cum domino, in bonis, honore, & sede, non tamen servitus naturalis.

4. Objiciunt in priinis Adversarij authoritatem Concilij Francofordiensis, & Adriani Papæ, qui Felicem Episcopum Urgelitanum, & Elipandum Archiepiscopum Toletanum damnant, & acriter reprehendunt, eo quod Christum servum Dei, & filium ejus adoptivum esse dicent. Sed huic objectioni, variis solutionibus relictis, duplamente responderi potest. Primo Concilium & Pontificem, loqui de servitute pura, convenienti Christo, ratione personæ, & multiplicante in illo supposita, quem Felix & Elipandus ipsi tribuebant, ut colligatur ex Epistola hujus Concilij pag. 153. editionis Coloniensis, ubi Patres Concilij alloquentes Felicem & Elipandum, sic ajunt: *Nonne olim hæresis vestra in Nestorio ab universali sancta Ecclesia refutata & dannata est?* Et in libro Sacrofylabo pag. 147. sic habetur: *Non duo filii, ut (sicut illi errando existimant) adoptivus sit filius hominis, & sine adoptione filius Dei*. Durandus vero & Scotus admittunt in Christo filiationem adoptivam, ratione naturæ humanae, cum unitate personæ compositam, subindeque in sensu omnino diverso ab eo quem damnat Concilium. Sed quidquid sit de hoc, ista sententia prorsus rejicienda est, quia ex quolibet adoptionis modo sequitur vel infertur distinctio substantialis personarum in Christo, ut constabit ex infra dicendis.

2. Dico igitur: Christum, in quantum hominem, non esse filium Dei adoptivum. Probatur ratione assignata in predicto Sacrofylabo: Adoptivus dicitur, qui extraneus est ab adoptante, à quo gratis, non jure & ex debito, ad hereditatem admittitur: Sed Christus ut homo, neque est persona Deo extranea, neque gratis ad ejus hereditatem admittitur: Ergo filius ejus adoptivus dici nequit. Major constat ex definitione adoptionis tradita à Jurisperitis, quæ sic habet: *Adoptio est gratuia & liberalis assumptio persona extranea ad hereditatem*. Minor etiam, quoad utramque partem, manifesta est, nam Christus, ut homo, est ipsa persona Verbi, in natura humana subsistens; siquidem ut homo, non dicit solam humanitatem, sed includit etiam suppositum, quo subsistit: Ergo Christus, ut homo, licet possit dici suppositum extraneæ naturæ, non tamen persona Deo extranea. Item Christus ratione unionis hypotheticæ habet jus ab intrinseco ad Dei hereditatem, nimis ad visionem beatificam, cum illa humanitati Verbo unitæ connaturaliter debita sit, sicut & gratia habitualis, virtutes infusa, alia dona supernaturalia: Ergo non gratis admittitur ad Dei hereditatem.

3. Confirmatur: Filius naturalis non potest esse adoptivus: Sed Christus, in quantum homo, est filius Dei naturalis: Ergo adoptivus esse nequit. Minor est certa, cum enim suppositum Verbi Divini, per terminationem humanitatis, non amiserit filiationem Dei naturalem; etiam, ut terminans hanc humanitatem, rectè dicitur filius Dei naturalis; sic nempe ut *ly ut*, non designat rationem propter quam sit filius, sed propter quam ei non repugnet esse filium Dei: five ut aliqui dicunt, si *ly ut* sumatur specificativæ, non reduplicative. Major vero sic ostenditur: Ille qui adoptatur in

filium, non secundum naturam, sed solo affectu conjungitur adoptanti; est enim adoptare, optare aliquem in filium, & velle ut sit ejus filius, cum non sit talis naturaliter, sed alienus & extraneus. Unde Concilium Francofordiensis in Epistola ad Episcopos Hispaniæ pag. 153. *Quid est (inquit) adoptio, nisi charitatis copulatio, quæ pater sibi copulat filium, quem proprium non habet?* Sed hoc ipso quod aliquis filius naturalis est, non potest solo affectu conjungi generanti: Ergo filius ejus adoptivus esse nequit. Addo quod filiatione adoptiva est quædam imperfecta imitatio filiationis naturalis: Sed id quod dicitur de aliquo secundum veritatem & rationem perfectam, nequit de illo dici imitative & secundum imperfectam rationem: Ergo filius naturalis, adoptivus esse nequit. Ex quo intelliges, ex modo adoptionis, quem Durandus, & Scotus in Christo admittunt, recte colligi distinctionem personarum in Christo; cum enim adoptione cadat supra personam, sicut & generatio; si Christus simul esset filius Dei naturalis & adoptivus, deberent in illo esse duas personæ, quarum una adoptionem, altera generationem terminaret. Unde Concilium Francofordiensis ait, quod *unitas personæ, quæ est in Dei Filio, & Filio Virginis, adoptionis tollit injuriam*.

4. Objicies primum: Gratia habitualis tribuit esse filium Dei adoptivum: Sed illa reperitur in Christo, ut supra cap. 10. ostensum est: Ergo Christus est filius Dei adoptivus.

Respondeo gratiam habitualis tribuere esse filium Dei adoptivum, quando subiectum est capacitas filiationis adoptivæ, secundus vero, quando est incapax filius: Christus vero, cum non sit persona Deo extranea, & ratione unionis hypotheticæ, habeat jus ab intrinseco ad Dei hereditatem, est incapax filiationis adoptivæ, quæ est effectus formalis tantum secundarius gratiæ habitualis: in subiecto autem potest esse capacitas ad formam, cum incapacitate ad effectum formalem duntaxat secundarium. Addo quod, sicut natura non tribuit esse filium naturalem, nisi ut habita per generationem, ita nec gratia praestat formaliter esse filium Dei adoptivum, nisi ut habita per spiritualem generationem: illa vero non communicatur Christo per spiritualem generationem, quia infusione illius non terminatur ad eam, ut habet modum naturæ, sed potius, ut haber modum proprietatis consequentis gratiam unionis, & ideo in Christo non fundat filiationem adoptivam, sicut in aliis iustis;

5. Objicies secundo: Christus ratione duplice naturæ quam terminat, est simul servus Dei naturalis, ut subsistens in natura humana, & supremus dominus, ut subsistens in natura divina: Ergo pariter poterit esse filius Dei naturalis, ut in deitate subsistens, & filius adoptivus, ut subsistens in humanitate assumpta.

Sed nego Consequentiam & paritatem: servitus enim & dominium, dicuntur de supposito, ratione naturæ, ut doceat D. Thomas hic qu. 20. art. 1. ad 2. unde quia in Christo, cum unitate personæ duplex reperiatur natura, potest ratione unius esse dominus supremus, & ratione alterius servus, sicut ratione unius est creditor, & ratione alterius debitor & satisfactor; filiatione autem non convenienti ratione naturæ, cum illa non dicatur filia, vel genita; sed immediate comparatur ad suppositum, quod denominatur genitum, vel natum; unde cum in Christo sit unicum suppositum, quod non est extraneum, sed filius Dei naturalis, non potest esse nec dici filius Dei adoptivus. Solutio est D. Thomas